Hvorfor jeg har laget dette selvstudiet

Da Oslo Arkitektforening markerte sitt 120-årsjubileum 30. oktober, sto arkitektenes fremtid på dagsordenen. Byggeaktiviteten har gått ned, og mange er med god grunn bekymret for hvor det neste oppdraget skal komme fra. Midt i denne samtalen utfordret arkitektnestoren Niels Torp de yngre arkitektene til å engasjere seg sterkere i samfunnsutviklingen.
Jeg tok ordet og oppfordret til å bruke faget mer aktivistisk. Der og da tilbød jeg alle i salen en gratis PDF av boken min *Aktivist?.* Etter møtet kom flere bort og ga meg e-postadressen sin. Jeg har fulgt opp med et tilbud om å gi alle landets arkitekter tilgang til boken.
Samtidig ønsket jeg å gå et skritt videre. Hva kan en arkitekt faktisk bruke en aktivists erfaringer til? Det var dette spørsmålet som fikk meg til å lage dette selvstudiet.

Gjennom 40 års arbeid i Allgrønn for humanøkologiske prinsipper i arkitektur og stedsutvikling har jeg sett hvor mye som avgjøres før arkitekten får oppdraget. Utbyggeren kan allerede ha regnet inn et bestemt antall salgbare kvadratmeter. Et gammelt hus kan være forutsatt revet før noen har undersøkt hva det kan brukes til. Når naboene omsider får se tegningene, har både oppdragsgiveren og arkitekten lagt ned betydelig arbeid i én løsning. Hvem har da anledning til å foreslå en annen? Det er dette jeg mener med *premissmakt*. Den som formulerer oppgaven, har allerede tatt noen av de viktigste beslutningene om stedets fremtid.

I boken *Arkitekturoppgjøret*, som jeg skrev sammen med Ulf Andenæs og arkitektene Frederica Miller, Branko Mitrović, Knut Selberg og Karl Fredrik Honningsvåg undersøker vi hva slike beslutninger betyr for landskapet, byggeskikken og menneskene som skal leve med resultatet.

I boken *Aktivist?* forteller jeg om forsøk på å påvirke utviklingen, også om de gangene vi måtte innse at vi hadde kommet for sent. Her i dette selvstudiet har jeg tatt bokens ti prinsipper videre og knyttet dem til situasjoner arkitekter, arkitektstudenter og folk i beslektede fag kan kjenne igjen. Hvordan utfordrer du en bestilling når du også er avhengig av oppdragsgiveren? Hvem kan hjelpe deg å undersøke om et alternativ lar seg gjennomføre? Og hva vet folk på stedet som du selv trenger å få vite før du tegner?

Min oppfordring er å bruke selvstudiet på en sak du selv kjenner. Velg gjerne et prosjekt der du i ettertid har tenkt at noe burde vært gjort annerledes. Når ble den avgjørende beslutningen tatt, og hvem kunne du ha snakket med før det skjedde? Svaret kan gi deg en idé om hva du vil gjøre neste gang – kanskje allerede før noen har bedt deg om å tegne. Håper det kan være nyttig for deg. Lykke til.

Send meg gjerne synspunkter, eller ring – erling@okkenhaug.com Tlf: 92092522

Erling Okkenhaug, Allgrønn – forum for humanøkologi